

Цигура Галина

ORCID ID 0000-0002-2998-7537
ResearcherID AAC-3508-2019
Scopus-Author ID 58672752900

Кандидат сільськогосподарських наук, доцент,
завідувач кафедри біологічних основ фізичного виховання, здоров'я і спорту
Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка
(Чернігів, Україна) E-mail: zygura.g@ukr.net

РОЗШИРЕННЯ ЗМІСТУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ ІДЕЯМИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Мета роботи: представити основні положення розширення змісту професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і спорту ідеями сталого розвитку на прикладі організації масових спортивних заходів.

Методологія. Роботу виконано на основі системного, компетентнісного та ціннісного підходів, які враховують нормативні та нормативно-правові документи в галузі освіти України для професійної підготовки фахівців фізичної культури і спорту, а також провідні практики спортивної галузі країн Європейського Союзу та інших розвинених країн світу у підготовці та проведенні масових спортивних подій відповідно до принципів сталості. Використано загальнологічні методи аналізу, систематизації й узагальнення інформації.

Наукова новизна. У матеріали професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і спорту вперше запропоновано введення інформації про найбільш поширені практики проведення спортивних подій відповідно до принципів сталості та алгоритм організації сталих спортивних подій.

Висновки. Розширення змісту професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і спорту ідеями сталого розвитку передбачає інформування про: сутність сталих (стійких) спортивних подій як таких, що мають позитивний соціальний, екологічний та економічний спадок для спільноти незалежно від масштабу заходу; найбільш поширені практики проведення спортивних подій в розвинених країнах світу; алгоритм планування, організації й проведення сталих спортивних подій: навчання з проблематики сталого розвитку для всіх учасників; врахування усіх бажаних елементів сталості у статуті спортивної організації та положенні (постанові) про спортивні заходи, у плані підготовки, кошторисі витрат, інформаційних матеріалах, змісті програми заходу; передбачення післядії від проведеної спортивної події у вигляді позитивного впливу на природу, урбанізовані території, економічні та соціальні показники в громадах; максимальне інформування представників громади про особливості події та їх залучення до реалізації ідей сталості.

Ключові слова: спортивні події для сталого розвитку, майбутні фахівці фізичної культури і спорту, професійна підготовка, освіта.

Постановка проблеми. Зміст професійної освіти майбутнього фахівця фізичної культури і спорту повинен відповідати усім викликам сучасності. Зважаючи на стандарт вищої освіти зі спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти [5], у випускника повинні бути сформовані загальні та спеціальні (фахові, предметні) компетентності, серед яких «здатність усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку»; «здатність примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області (фізичної культури і спорту), її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства» [5]. Тобто майбутні фахівці фізичної культури і спорту (учителі, тренери, інструктори, методисти та ін.) повинні бути обізнані з проблематикою сталого розвитку та бути здатні сприяти розвитку суспільства на основі розуміння місця фізичної культури і спорту у сталому розвитку. Крім цього, навчаючи дітей фізичної культури у закладах загальної середньої освіти, вони повинні бути готові до формування в учнів ключових компетентностей, передбачених навчальною програмою [6], серед яких: компетентності в галузі природничих наук, техніки і технологій та екологічна компетентність. Їх формування передбачають набуття відповідних умінь та ставлень, які відображені у

Державному стандарті базової середньої освіти (2020 р.) для кожної з галузей знань. Так, під час вивчення предмета «фізична культура», учні повинні набути таких умінь та ставлень, як: усвідомлення важливості ощадного природокористування, розуміння гармонійного розвитку людини і природи, ціннісне ставлення до довкілля як до потенційного джерела зміцнення здоров'я [5]. Також навчальна програма з фізичної культури має чіткі орієнтири на змістові лінії. Однією з них є «Екологічна безпека та сталий розвиток», яка «націлена на формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь...» [6]. Все це вимагає відповідних змін у підготовці фахівців фізичної культури і спорту. На жаль, сучасний зміст освітньо-професійних програм не дозволяє належним чином підготувати майбутніх фахівців фізичної культури і спорту до освітньої діяльності з питань сталого розвитку з цілого ряду причин [14]. Тому є потреба у розширенні змісту професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і спорту ідеями сталого розвитку [11].

Аналіз основних досліджень і публікацій. Поняття сталого розвитку стосується великого кола питань і за своїм наповненням є міждисциплінарним [8], проте українська освітянська спільнота в більшості випадків сприймає сталий розвиток як суто природничий напрям. На думку О. Пометун, завдання, які ставить перед собою освіта для сталого розвитку, краще будуть реалізовані, якщо кожен учитель в межах свого предмета буде сприяти реалізації завдань сталого розвитку [8]. Питання сталого розвитку в Україні досліджує велике коло науковців. Підготовкою педагогічних кадрів до освітньої діяльності в інтересах сталого розвитку переймається значно менша кількість дослідників, серед них – І. Коренева [3], О. Непша [7], В. Гайда [1], І. Кулик [4], Н. Кабусь [2], Г. Чайковська [15] та деякі інші, у роботах яких мова йде, відповідно, про вчителів біології, географії, фізики, історії, соціальних педагогів та учителів початкової школи. Також в Україні ініційовано підготовку майбутніх фахівців фізичної культури і спорту (учителів, тренерів, інструкторів, методистів та ін.) до освітньої діяльності для сталого розвитку [12; 13], досліджують розуміння сталого розвитку кваліфікованими фахівцями фізичної культури і спорту [27].

За кордоном можливість формування навичок сталості під час занять фізичною культурою почали розглядати ще під час «Декади освіти для сталого розвитку» й досліджували науковці Бразилії, Великобританії, Сполучених Штатів Америки, Данії, Індії, Австралії та інших країн. Вони пропонують використовувати фізичну культуру і спорт для сприяння досягнення цілей сталого розвитку [24; 25; 26]. Зараз цю тематику активно розвивають вчені Іспанії та Швеції, які вивчають обізнаність вчителів фізичної культури щодо цілей сталого розвитку [16], досліджують питання сталого розвитку, які вчителі фізичної культури висвітлюють учням у школах [21], аналізують зв'язок між навчальною програмою з фізичного виховання у закладі середньої освіти та Цілями сталого розвитку [18] та пропонують ввести питання сталого розвитку у навчальні програми з фізичної культури для студентів різних спеціальностей [23].

Мета роботи: представити основні положення розширення змісту професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і спорту ідеями сталого розвитку на прикладі організації масових спортивних заходів.

Процедура дослідження. Використовували методи аналізу, систематизації та узагальнення інформації. Проаналізовано нормативні та нормативно-правові документи в галузі освіти України для підготовки фахівців фізичної культури і спорту; матеріали інтернет-видань, офіційних інтернет-сторінок освітніх та спортивних організацій, а також матеріали наукових баз Web of Science та Google Scholar, пошук яких здійснювали за ключовими словами: підготовка учителів до діяльності для сталого розвитку, фізична культура і спорт для сталого розвитку, спортивні заходи для сталого розвитку. Спочатку аналізувалася тема статті, потім, якщо тема відповідала спрямованості дослідження, то аналізувалася анотація і текст статті.

Виклад основного матеріалу. Аналіз опрацьованої нами літератури свідчить, що масова фізична культура і спорт виконують ряд завдань, серед яких оздоровчі, виховні та освітні. Оздоровчі завдання полягають у збереженні і зміцненні здоров'я, підвищенні рівня фізичної працездатності. Серед виховних завдань автори зазначають виховання моральних і вольових якостей, естетичних смаків, потреби в систематичних заняттях фізичними вправами, прагнення до здорового способу життя тощо. До освітніх завдань віднесені формування рухових умінь і навичок, опанування методиками технік фізичних вправ, методиками розвитку та вдосконалення рухових якостей; знання з галузі медицини, біології, педагогіки та інших наук у тісному зв'язку з теорією і методикою фізичного виховання і спорту [9]. Цей перелік завдань можна розширити відповідно до потреб сучасної освіти якщо фахівці фізичної культури і спорту будуть обізнані в найрізноманітніших питаннях сталості [11]. Одним з них є ознаки сталих (стійких) спортивних подій та особливості їх підготовки й проведення відповідно до принципів сталого розвитку.

Спортивні заходи, метою яких є мінімізація негативного впливу на навколишнє середовище отримали назву сталих (стійких) спортивних подій. Це досягається не тільки шляхом зменшення споживання ресурсів під час проведення заходів, а й за дотримання ряду умов (відповідно до цілей сталого розвитку), які залишають позитивний соціальний, екологічний та економічний спадок для спільноти [19].

Якщо під час проведення спортивного заходу вдається збалансувати кількість вуглекислого газу, яка вивільняється в атмосферу, з кількістю вуглекислого газу, яка поглинається, то такий захід вважають вдалим для навколишнього середовища і називають вуглецево-нейтральною спортивною подією. Адже спортивна галузь під час проведення спортивних змагань створює значний вуглецевий слід. І щоб його нейтралізувати використовують «зелені» технології у таких сферах як: енергетика, ресурси, транспорт, продукти харчування, відходи тощо [22]. Паралельно з позитивним впливом на природу, відбувається покращення якості життя місцевих жителів, підвищення їх обізнаності щодо сталого розвитку. Тобто сталі (стійкі) спортивні події – це такі спортивні заходи, які передбачають соціальну, культурну, екологічну й економічну стійкість [17]. Такий підхід є актуальним незалежно від масштабу спортивної події – чи то великий спортивний захід міжнародного значення на кшталт Олімпійських ігор, чемпіонату світу з футболу, чи то звичайний регіональний або місцевий футбольний матч, легкоатлетичний крос, велосипедний заїзд, чи туристичний похід вихідного дня. І не завжди потребує великого корпоративного спонсора сталого розвитку [20].

Аналізуючи звіти спортивних організацій розвинених країн, можна навести найбільш поширені практики проведення сталих спортивних подій. Так, для зменшення викидів в атмосферу та зменшення відходів – це використання громадського транспорту, велосипедів, електромобілів, встановлення сортувальних контейнерів для відходів та відправлення їх на перероблення; відмова від використання одноразового пластику; використання автоматів питної води, передача невикористаних продуктів харчування тим, хто їх найбільше потребує тощо. Для відновлення біорізноманіття та захисту екосистем – це прибирання сміття, відновлення зелених насаджень, створення зелених осередків у межах урбанізованих територій тощо. Для збереження ресурсів – це використання «зеленої енергії» у вигляді фотоелектричних сонячних батарей, а також встановлення світлодіодних ламп, датчиків руху систем освітлення та водопостачання; обладнання зеленої покрівлі; збір дощової води з подальшим її використанням; закупівля продуктів харчування у місцевих фермерів та підприємств; використання двостороннього друку, заміна листівок, програм та паперових квитків вебсторінками, соціальними мережами, електронними квитками, мобільними додатками; використання товарів з перероблених матеріалів тощо. Для освіти та соціальної рівності представників громад – залучення фахівців для навчання працівників, постачальників, волонтерів, вболівальників та усіх бажаючих навичкам сталості; проведення екологічних заходів; розробка вебсторінок для висвітлення найрізноманітнішої інформації з питань сталості, випуск екологічних посібників; залучення до спортивних подій людей з особливими потребами та малозабезпечених, підтримка соціальних проєктів для цих категорій громадян тощо [14].

Спортивні заходи, як правило, є плановими подіями. Щоб такі події були «сталими», потрібні не тільки відповідні знання, вміння й навички з питань сталості, а й ретельне планування, управління, а також командна й системна робота. Їхня підготовка потребує певного періоду часу залежно від виду і масштабу. Саме на етапі планування передбачають усі дії, які дають можливість події набути характеру сталості й залишити хорошу спадщину. З досвіду проведення сталих спортивних подій у розвинених країнах, першим важливим кроком є отримання підтримки від керівництва, щоб заплановані дії були інтегровані в загальну систему управління. Решту кроків можна представити у вигляді такого алгоритму дій:

- статут спортивної організації чи положення про спортивні заходи корегують відповідно до принципів сталого розвитку; у постанову про проведення спортивного заходу вводять інформацію про дотримання принципів сталого розвитку (з їх зазначенням) тощо;
- у план підготовки спортивного заходу заносять ті практичні кроки, реалізація яких наблизить подію до статусу сталої;
- у кошторисі витрат на проведення спортивного заходу враховують всі потреби на впровадження запланованих «зелених» технологій;
- у склад організаторів з підготовки та проведення спортивного заходу залучають особу, яка обізнана у питаннях сталості;
- на афіші, плакати, постери, запрошення наносять інформацію про ті принципи сталості, які будуть дотримані під час проведення спортивного заходу;
- до програми (сценарію) спортивного заходу додають інформацію про підтримку принципів сталого розвитку та передбачають насичення змісту програми заходу питаннями сталості;
- для організаторів спортивного заходу та всіх залучених до проведення події осіб (спортсмени, фахівці, персонал, волонтери) перед спортивним заходом проводять навчання з визначених питань сталого розвитку;
- під час залучення партнерів, проведення закупівельних та інших робіт, перевагу надають тим організаціям, які уже впроваджують ідеї сталості у свою практику, в іншому випадку для усіх партнерів проводять навчання щодо підтримки ідей сталості;
- серед заходів з обслуговування учасників змагань та глядачів передбачають ті, які спрямовані на залучення якнайбільшої аудиторії учасників до сприяння проведення сталих спортивних подій – для роз'яснювальних робіт залучають обізнаних у питаннях сталості волонтерів;

– глядачів інформують про всі кроки сталості, які реалізуються під час спортивної події, та пропонують їм приєднатися до такої ініціативи.

Плануючи спортивну подію відповідно до принципів сталості передбачають, що вона працюватиме на перспективу. Адже успіх сталої спортивної події залежить від її післядії. Наслідком проведення такої події повинні бути: позитивний вплив на природні осередки, урбанізовані території, економічні та соціальні показники в громадах. Тобто впровадження ідей сталості у масові фізкультурно-оздоровчі та спортивні події – це не тільки позитивний вплив на навколишнє середовище. Це створення такої платформи соціальної відповідальності, яка має істотний вплив на поведінку глядачів та сприяє формуванню у них стійких навичок, а також сприяє розвитку економіки регіону та соціального забезпечення громад. Тобто при плануванні спортивних заходів враховують те, що спортивна подія повинна мати тривалу післядію, яка буде залежати від вдалої та відповідальної побудови партнерських відносин та обов'язкового інформування про сталість спортивної події шанувальників, учасників, спонсорів, засобів масової інформації, а також органів місцевої влади.

Висновки. Для професійної підготовки майбутнього фахівця фізичної культури і спорту до практичної діяльності в інтересах сталого розвитку зміст підготовки може бути розширено питаннями організації сталих спортивних подій. Це передбачає інформування про:

– сутність сталих (стійких) спортивних подій як таких, що мають позитивний соціальний, екологічний та економічний спадок для спільноти незалежно від їхнього масштабу (міжнародний, державний, регіональний, місцевий);

– найбільш поширені практики проведення спортивних подій в розвинених країнах світу, які орієнтуються на такі аспекти сталості: протидія зміні клімату, «зелені технології» в енергетиці, транспорті, відповідальне споживання ресурсів, відновлення біорізноманіття, екологічно безпечні та місцеві продукти харчування, зменшення відходів, освіта для сталого розвитку та соціальна рівність представників громад;

– алгоритм планування, організації й проведення сталих спортивних подій: навчання з проблематики сталого розвитку для всіх учасників події (спортсменів, фахівців, персоналу, волонтерів та ін.); врахування усіх бажаних елементів сталості у статуті спортивної організації чи положенні (постанові) про спортивні заходи, у плані підготовки заходу, кошторисі витрат, інформаційних матеріалах (афішах, плакатах, запрошеннях), змісті програми спортивного заходу та інших заходах, які будуть супроводжувати подію; передбачення післядії від проведеного заходу у вигляді позитивного впливу на природу, урбанізовані території, економічні та соціальні показники в громадах; максимальне інформування представників громади про особливості події та залучення їх до реалізації ідей сталості; співпраця з керівництвом (органами місцевої влади), спонсорами, засобами масової інформації та шанувальниками.

References

1. Гайда В. Я. Сучасні тенденції організації освітнього процесу з фізики на засадах сталого розвитку. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки, 2020. Вип. 191. С. 230-233.* <https://pednauk.cusu.edu.ua/index.php/pednauk/article/view/713/649>
Haida, V. Ya. (2020). Suchasni tendentsii orhanizatsii osvitnoho protsesu z fizyky na zasadakh staloho rozvytku [Modern trends in the organization of the educational process in physics on the basis of sustainable development]. *Naukovi zapysky. Seriya: Pedagogichni nauky – Proceedings. Series: Pedagogical sciences. Issue 191, 230-233* [in Ukrainian].
2. Кабусь Н. Д. Підготовка майбутніх соціальних педагогів до сталого розвитку соціальних груп: теорія і практика: монографія. Харків, 2017. 416 с.
Kabus, N. D. (2017). *Pidhotovka maibutnykh sotsialnykh pedahohiv do staloho rozvytku sotsialnykh hrup: teoriia i praktyka* [Future Social Teachers' Training for Sustainable Development of Social Groups: Theory and Practice]: monograph, Kharkiv, 416 [in Ukrainian].
3. Коренева І. М. Теоретичні та методичні засади підготовки майбутніх учителів біології до реалізації функцій освіти для сталого розвитку: автореф. дис ... докт. пед. наук: 13.00.04. Глухів, 2020. 38 с.
Koreneva, I. M. (2020). *Teoretychni ta metodychni zasady pidhotovky maibutnykh uchyteliv biolohii do realizatsii funktsii osvity dlia staloho rozvytku* [Theoretical and methodological principles of training future biology teachers to implement the functions of education for sustainable development]: *Extended abstract of Doctor's thesis. 13.00.04. Hlukhiv* [in Ukrainian].
4. Кулик І. Педагогічні умови удосконалення професійної підготовки вчителів історії в контексті розбудови суспільства для сталого розвитку. Україна – ЄС. Інновації в освіті, технологіях, економіці та праві: зб. міжнар. наук. праць, Словаччина – Чехія, 2018. С. 178–180.
Kulyk, I. (2018). *Pedahohichni umovy udoskonalennia profesiinoi pidhotovky vchyteliv istorii v konteksti rozbudovy suspilstva dlia staloho rozvytku* [Pedagogical conditions for improving the professional training of history teachers in the context of building society for sustainable development]. *Ukraina – YeS. Innovatsii v*

- osviti, tekhnolohiiakh, ekonomitsi ta pravi – Ukraine – Yes. Innovations in education, technology, economy and law: zb. mizhnar. nauk. prats, Slovakia – Czech Republic, 178–180 [in Ukrainian].
5. Міністерство освіти і науки України (2019). Стандарт вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, галузь знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальність 017 Фізичне виховання та спорт. URL: <https://mon.gov.ua/> (дата звернення 03.02.2024).
Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy (2019). Standart vyshchoi osvity Ukrainy: pershyi (bakalavrskiy) riven vyshchoi osvity, haluz znan 01 Osvita / Pedagogika, spetsialnist 017 Fizychnе vykhovannia ta sport [Higher education standard of Ukraine: first (bachelor) level of higher education, field of knowledge 01 Education / Pedagogy, specialty 017 Physical education and sports]. Retrieved from: <https://mon.gov.ua/>
 6. Міністерство освіти і науки України. Освітні програми. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi> (дата звернення: 03.02.2024).
Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy. (2017). Osvitni prohramy. [Educational programs. Ministry of Education and Science of Ukraine]. Retrieved from: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi>.
 7. Непша О. В. Індивідуалізація професійної підготовки майбутніх вчителів географії в контексті освіти для стійкого розвитку. Наукові дослідження та інновації в галузі суспільно-гуманітарних наук: збірник матеріалів I Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції. Мелітополь: ТДАТУ, 2021. Ч. 1. С. 221-223.
Nepsha, O. V. (2021). Indyvidualizatsiia profesiinoi pidhotovky maibutnikh vchyteliv heohrafiї v konteksti osvity dlia stiikoho rozvytku [Individualization of professional training of future geography teachers in the context of education for sustainable development]. Naukovi doslidzhennia ta innovatsii v haluzi suspilno-humanitarnykh nauk: zbirnyk materialiv I Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii. Melitopol: TDAU. 1, 221-223 [in Ukrainian].
 8. Пометун О. І. Освіта для стійкого розвитку – інновація XXI століття. *Освітні коментарі. 2011. 7-8-9. С.7-12.*
Pometun, O. I (2018). Osvita dlia stiikoho rozvytku – innovatsiia XXI stolittia [Education for sustainable development is an innovation of the 21st century]. *Osvitni komentari – Educational comments. Issue 7-8-9, 7-12* [in Ukrainian].
 9. Сергієнко В. М., Полтавцева Т. І. Технології організації спортивно-масової і фізкультурно-оздоровчої роботи: Навчальний посібник для студентів спеціальності «Фізична культура», 2-е вид., перероб. і доп., Суми: СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2008. 164 с.
Serhiienko, V. M., & Poltavtseva, T. I. (2008). Tekhnolohii orhanizatsii sportyvno-masovoi i fizkulturno-ozdorovchoi roboty [Technologies for the organization of mass sports and physical culture and health work]: navchalnyi posibnyk dlia studentiv spetsialnosti «Fizychna kultura», 2-e vyd., pererob. i dop., Sumy: SumDPU im. A.S. Makarenka, 164 [in Ukrainian].
 10. Січко І. О. Підготовка майбутнього вчителя до реалізації ідей освіти для сталого розвитку у початковій школі. *Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. праць. Полтава, 2017. Вип. 19. С. 290–296.*
Sichko, I. O. (2017). Pidhotovka maibutnoho vchytelia do realizatsii idei osvity dlia staloho rozvytku u rochatkovii shkoli [Preparing the future teacher to implement the ideas of education for sustainable development in primary school]. *Vytoky pedahohichnoi maisternosti – Origins of pedagogical skill: zb. nauk. prats. Poltava. Issue 19, 290–296* [in Ukrainian].
 11. Цигура Г. О. Сутність і структура готовності майбутніх фахівців фізичної культури і спорту до освітньої готовності для сталого розвитку. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. Серія: Педагогічні науки. Чернігів: НУЧК, 2020. Вип. 10 (166). С. 191-196. <https://doi.org/10.5281/zenodo.4506672>*
Tsyhura, H. O. (2020). Sutnist i struktura hotovnosti maibutnikh fakhivtsiv fizychnoi kultury i sportu do osvitnoi hotovnosti dlia staloho rozvytku [Essence and structure of readiness of future specialists in physical culture and sport for educational activities for sustainable development]. *Visnyk Chernihivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu. Serii: Pedahohichni nauky – Bulletin of T.G. Shevchenko Chernihiv National Pedagogical University. Series: Pedagogical Sciences. Chernihiv: NUChK. Issue 10 (166), 191-196. <https://doi.org/10.5281/zenodo.4506672>* [in Ukrainian].
 12. Цигура Г. О. Компетентності майбутніх фахівців фізичної культури і спорту в сфері освіти для сталого розвитку в контексті рекомендації СЕК ООН. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка. Серія: Педагогічні науки. Чернігів: НУЧК, 2020. Вип. 7(163). С. 162-167. DOI: 10.5281/zenodo.3759112*
Tsyhura, H. O. Kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv fizychnoi kultury i sportu v sferi osvity dlia staloho rozvytku v konteksti rekomendatsii YeEK ООН [Competences of future physical education and sports

- specialists in education for sustainable development in the light of unesco recommendations]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Chernihivskiy kolehium» imeni T.H.Shevchenka. Seriya: Pedagogichni nauky – Bulletin of T.G. Shevchenko Chernihiv National Pedagogical University. Series: Pedagogical Sciences. Chernihiv: NUChK, 2020. Issue 7(163), 162-167. DOI: 10.5281/zenodo.3759112 [in Ukrainian].*
13. Цигура Г., Гаркуша С. Галузь фізичної культури і спорту як перспектива для освіти в інтересах сталого розвитку. Підготовка фахівців з фізичної культури і спорту: професійно-педагогічні, науково-пошукові, технологічні аспекти: монографія. За наук. ред. М. О. Носка; заг.ред. Н. О. Терентьєвої. Черкаси: Видавець Чабаненко Ю.А., 2020. С. 172-213.
Tsyhura, H., & Harkusha, S. (2020). Haluz fizychnoi kultury i sportu yak perspektyva dlia osvity v interesakh staloho rozvytku [Physical culture and sports branch as a perspective for education in the interests of sustainable development]. *Pidhotovka fakhivtsiv z fizychnoi kultury i sportu: profesiino-pedahohichni, naukovo-poshukovi, tekhnolohichni aspekty: monohrafiia – Training of specialists in physical culture and sports: professional-pedagogical, scientific-research, technological aspects: monograph* (Eds. M. O. Nosko; N. O. Terentieva). Cherkasy, Ukraine: Publisher Chabanenko Y. A., 172-213. [in Ukrainian].
 14. Цигура Г. Діяльність у спортивній галузі для сталого розвитку суспільства: закордонний досвід. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2022. №1. С. 112–119. DOI: 10.32652/tmfvs.2022.1.112–119.*
Tsyhura, H. (2022). Activities in the field of sports for the sustainable development of society: foreign experience. *Theory and Methods of Physical education and sports. 1*, 112–119. DOI: 10.32652/ tmfvs. 2022.1.112–119 [in Ukrainian].
 15. Чайковська Г. Б. Підготовка майбутніх фахівців початкової освіти до реалізації завдань освіти для сталого розвитку. ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2020. Retrieved from: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/15916/1/50_Chaikovska.pdf
Chaikovska, H. B. (2020). *Pidhotovka maibutnih fakhivtsiv pochatkovoї osvity do realizatsii zavdan osvity dlia staloho rozvytku [Training of future primary education specialists for the implementation of educational tasks for sustainable development]*. Retrieved from: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/15916/1/50_Chaikovska.pdf [in Ukrainian].
 16. Baena-Morales, S., Merma-Molina, G., & Gavilán-Martin, D. (2021). What do Physical Education teachers know about the Sustainable Development Goals? A qualitative-exploratory study. *Rtos-nuevas tendencias en educacion fisica deporte y recreacion, 42*, 452-463. <https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:000652599200001>
 17. Bethany White. (2023). How event host cities in Denmark are using sport to drive sustainability. April 27, 2023. *Globalsustainablesport*. <https://www.globalsustainablesport.com/how-event-host-cities-in-denmark-are-using-sport-to-drive-sustainability/>
 18. Boned-Gómez, S., Ferriz-Valero, A., Fröberg, A., & Baena-Morales, S. (2024). Unveiling Connections: A Thorough Analysis of Sustainable Development Goals Integration within the Spanish Physical Education Curriculum. *Education Sciences, 14(1)*, 17. <https://doi.org/10.3390/educsci14010017>
 19. Broadbent, C., & Ramsak, B. (2022). Delivering sustainable events: energy management. 4 April, 2022. *World Athletics*. <https://worldathletics.org/athletics-better-world/news/sustainable-events-energy-management>
 20. Ethan Nelson, Keith Peters, & Janis Ross. (2013). Eco-Friendly Events: Tips for Hosting a Sustainable Sporting Event. *March 05, 2013. Sports Destination Management*. <https://www.sportsdestinations.com/management/other/eco-friendly-events-tips-hosting-sustainable-5842>
 21. Fröberg, A., Wiklander, P., Baena-Morales, S., & Lundvall, S. (2023). How to teach about sustainable development in physical education? Examples from the perspectives of certified teachers in Sweden. *Front. Educ. 8:1294763. doi: 10.3389/feduc.2023.1294763*
 22. Kellison, T., & McCullough, B. (2018). A pragmatic perspective on the future of sustainability in sport. *Kinesiology Faculty Publications, 59*. https://scholarworks.gsu.edu/kin_health_facpub/59
 23. Lorente-Echeverría, S., Canales-Lacruz, I., & Murillo-Pardo, B. (2023). University teachers' views on the inclusion of curricular sustainability in the training of Physical Education teachers at the University of Zaragoza. *Retos-nuevas tendencias en educacion fisica deporte y recreacion, 50*, 583-592.
 24. Lynch, T. (2016). United Nations Sustainable Development Goals: Promoting health and well-being through physical education partnerships. *Cogent Education, 3*, 1188469. <https://doi.org/10.1080/2331186X.2016.1188469>
 25. Osborne, R., & Batista, W. A. (2010). Physical Education in the Decade of Education for Sustainable Development. *Motriz-Revista de Educacao Fisica, 16(1)*, 28-36.

26. Salvo, D., Garcia, L., Reis, R. S., Stankov, I., Goel, R., Schipperijn, J., ... & Pratt M. (2021). Physical Activity Promotion and the United Nations Sustainable Development Goals: Building Synergies to Maximize Impact, *Journal of Physical Activity and Health*, 18(10), 1163-1180. <https://doi.org/10.1123/jpah.2021-0413>
27. Tsyhura, H., & Harkusha, S. Education for Sustainable Development: Understanding by Physical Education and Sports Specialists. *Physical Education Theory and Methodology*, 2023. 23(4), P. 614–621. <https://doi.org/10.17309/tmfv.2023.4.17>

Halyna Tsyhura

ORCID 0000-0002-2998-7537
 ResearcherID AAC-3508-2019
 Scopus-Author ID 58672752900

PhD in Agricultural Sciences, Associate Professor, doctoral student,
 Department of Biological basis of physical education, health and sports
 Т.Н. Шевченко National University «Chernihiv Colehium»
 (Chernihiv, Ukraine) E-mail: zygura.g@ukr.net

THE SUPPLEMENT OF FUTURE PHYSICAL CULTURE AND SPORTS SPECIALISTS' PROFESSIONAL TRAINING CONTENT WITH THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT IDEAS

The purpose of the work is to present the main provisions of the supplement of future physical culture and sports specialists' professional training content with ideas of sustainable development on the example of mass sports events organization.

Methodology. The work was performed on the basis of systemic, competence-based and value-based approaches, which take into account normative and legal documents in the field of education of Ukraine for the professional training of physical culture and sports specialists, as well as leading practices in the sports industry of the countries of the European Union and other developed countries of the world in preparation and conducting of mass sports events in the accordance with the principles of sustainability. General logical methods of analysis, systematization and generalization of information were used.

Scientific novelty. For the first time, there were proposed to introduce the information about the most common practices of conducting sports events in accordance with the principles of sustainability and the algorithm of organizing sustainable sports events into the materials of professional training of future specialists in physical culture and sports.

Conclusions. The supplement of the content of future physical culture and sports specialists' professional training with ideas of sustainable development involves informing about: the essence of sustainable sports events as having a positive social, ecological and economic legacy for the community, regardless of the scale of the event; the most common practices of sports events holding in the developed countries of the world; the algorithm for planning, organizing and conducting of sustainable sports events: training on sustainable development issues for all participants; taking into account all the desired elements of sustainability in the statute of the sports organization and the provision (resolution) on sports events, in the preparation plan, cost estimates, information materials, content of the program of the event; predicting the aftermath of the sports event in the form of a positive impact on nature, urban areas, economic and social indicators in communities; maximum informing of community representatives about the specifics of the event and their involvement into the implementation of sustainability ideas.

Keywords: sports events for sustainable development, future specialists in physical education and sports, professional training, education.

Стаття надійшла до редакції 9.01.2024

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор **Гаркуша С.В.**